

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 98 L

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i finansforetaksloven (forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet)

*Tilråding fra Finansdepartementet 8. juni 2018,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Finansdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i finansforetakslovens regler om forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer av kundemidler i annen virksomhet enn forsikringsvirksomhet («forsikringsfremmed virksomhet»). Etter gjeldende rett anses investering av kundemidler i eierposter på inntil 15 prosent av foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet, ikke å være i strid med forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet. Departementet foreslår å oppheve denne tallfestede grensen.

Det vil etter forslaget fortsatt være forbudt for forsikringsforetak og pensjonsforetak å drive forsikringsfremmed virksomhet. Grensen mellom investering i og drift av forsikringsfremmed virksomhet vil dermed etter forslaget avhenge av en kvalitativ og skjønnsmessig vurdering i det enkelte tilfellet. Dette vil bli håndhevet av Finanstilsynet.

2 Bakgrunn og høring

Finansdepartementet omtalte i Meld. St. 34 (2016–2017) Finansmarkedsmeldingen 2016–2017 spørsmålet om forsikringsforetaks investeringer

av kundemidler i foretak som driver annen virksomhet enn forsikringsvirksomhet («forsikringsfremmed virksomhet»). I meldingen viste departementet bl.a. til at soliditetsreguleringen av livsforsikringsforetak nå er basert på Solvens II-regelverket. Departementet skrev blant annet:

«Dette innebærer bl.a. at de kvantitative investeringsbegrensninger som tidligere gjaldt for forvaltningen av kundemidler, er erstattet av kvalitative forsvarlighetskrav og kapitalkrav som avhenger av risikoen i investeringene.

Etter departementets vurdering innebærer innføringen av mer risikosensitive kapitalkrav for forsikringsforetakene at behovet for en kvantitativ operasjonalisering av forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet er svekket.»

Finansdepartementet ba Finanstilsynet i brev 5. april 2017 om å vurdere om den nåværende grensen på 15 prosent for investeringer, som er satt som grensen for hva som ikke omfattes av forbudet mot forsikringsfremmed virksomhet, jf. finansforetaksloven § 13-9, bør oppheves. Finanstilsynet ble også bedt om å vurdere og eventuelt foreslå alternativ regulering som kan ivareta hensynene som ligger bak dagens grense, dvs. hen-

syn til bl.a. sikkerhet for kundenes midler og å hindre konsentrasjon av eierinteresser og innflytelse. Finanstilsynet utarbeidet et høringsnotat som ble oversendt departementet 1. juni 2017.

Finansdepartementet sendte Finanstilsynets høringsnotat på høring 6. juni 2017. Høringsfristen ble satt til 7. september 2017. Høringsnotatet ble sendt til følgende høringsinstanser:

Alle departementene

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Bankenes sikringsfond
Banklovkommisjonen
Brønnøysundregistrene
Datatilsynet
Direktoratet for økonomistyring
Finansmarkedsfondet
Norges Forskningsråd
Finanstilsynet
Folketrygdfondet
Forbrukerombudet
Forbrukerrådet
Handelshøyskolen BI
Handelshøyskolen i Bodø
Høgskolen i Sørøst-Norge (tidl. Telemark)
Høgskulen i Sogn og Fjordane
Konkurransetilsynet
Likestillings- og diskrimineringsombudet
Lotteri- og stiftelsestilsynet
Norges Bank
Norges Handelshøyskole
Regelrådet
Regjeringsadvokaten
Riksadvokaten
Riksrevisjonen
Skattedirektoratet
Statens Pensjonskasse
Statistisk sentralbyrå
Stortingets ombudsmann for forvaltningen
(Sivilombudsmannen)
Unio
Universitetet i Agder
Universitetet i Bergen
Universitetet i Oslo
Universitetet i Tromsø
ØKOKRIM

Akademikerne
Aksjonærforeningen i Norge
AktuarKonsulenters Forum
Arbeidsgiverforeningen Spekter
Bedriftsforbundet
Coop Norge SA
Den Norske Advokatforening

Den Norske Aktuarforening
Den norske Revisorforening
Econa
Eiendomsmeglerforetakenes Forening
Energi Norge
EVRY
Finans Norge
Finansforbundet
Finansieringsselskapenes Forening
Havtrygd Gjensidig Forsikring
Hovedorganisasjonen Virke
Huseiernes Landsforbund
Initiativ for etisk handel
KnowledgeGroup AS
Kommunalbanken
KS
Landsorganisasjonen i Norge
Nasdaq Oslo ASA
Nasdaq Clearing Oslo
Nordic Association of Electricity Traders (NAET)
Nordic Trustee
Norges Bondelag
Norges Eiendomsmeglerforbund
Norges Ingeniør- og teknologorganisasjon
Norges Interne Revisorers Forening (NIRF)
Norges Juristforbund
Norges Kommunerevisorforbund
Norges Rederiforbund
Norges Røde Kors
Norges Skogeierforbund
Norges Takseringsforbund
Norsk Kapitalforvalterforening
Norsk Landbrukssamvirke
Norsk olje og gass
Norsk Sjøoffisersforbund
Norsk Venturekapitalforening
Norsk Øko-Forum
Norske Boligbyggelags Landsforbund
Norske Finansanalytikerens Forening
Norske Forsikringsmegleres Forening
Norske Kredittopplysningsbyråers Forening
NTL-Skatt
Næringslivets Hovedorganisasjon
Oslo Børs
Pensjonskasseforeningen
Personskadeforbundet LTN
Regnskap Norge
Skattebetalerforeningen
Skatterevisorernes Forening
Småbedriftsforbundet
Sparebankforeningen i Norge
The Nordic Association of Marine Insurers
(Cefor)
Tilsynsrådet for Advokatvirksomhet
Verdipapirfondenes forening

Verdipapirforetakenes Forbund
 Verdipapirsentralen
 Virke Inkasso
 Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund
 Økonomiforbundet

Følgende høringsinstanser har gitt merknader til høringsforslaget:

Den Norske Aktuarforening
 Distriktsenergi
 Energi Norge
 Finans Norge
 Finansforbundet
 Forbrukerrådet
 Kraftfylka
 KS Bedrift Energi
 Nordic Trustee
 Norske Finansanalytikerens Forening
 Næringslivets Hovedorganisasjon

Følgende høringsinstanser har uttalt at de ikke har merknader:

Arbeids- og sosialdepartementet
 Forsvarsdepartementet
 Helse- og omsorgsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet
 Klima- og miljødepartementet
 Kunnskapsdepartementet
 Utenriksdepartementet

Arbeids- og velferdsdirektoratet
 Brønnøysundregistrene
 Datatilsynet
 Regelrådet
 Riksadvokatembetet
 Skattedirektoratet
 Statistisk sentralbyrå

Coop Norge SA
 Norske Finansanalytikerens Forening

3 Opphevelse av finansforetaksloven § 13-9 annet ledd

3.1 Gjeldende rett

3.1.1 Norsk rett

Ifølge finansforetaksloven § 13-1 kan finansforetak ikke drive annen virksomhet enn det som følger av øvrige regler om foretakets virksomhet, foretakets konsesjon eller foretakets vedtekter. Finansforetak kan også drive virksomhet som «*har naturlig tilknytning til den virksomhet tillatelsen omfatter*», jf. § 13-2.

For forsikrings- og pensjonsforetak er det nærmere innholdet i konsesjonen regulert av §§ 2-12 til 2-17. Annen virksomhet enn forsikrings- og pensjonsvirksomhet omtales ofte som forsikringsfremmed virksomhet.

Forsikrings- og pensjonsforetak kan ifølge § 13-9 annet ledd «*uten hinder av § 13-1 ha eierandeler med begrenset ansvar som representerer inntil 15 prosent av kapitalen eller stemmene i foretak som driver virksomhet som ikke kan drives av et forsikringsforetak eller pensjonsforetak, og som ikke kan inngå i finanskonsern*».

Virksomhetsbegrensningen i § 13-1 gjelder heller ikke investering av midler i foretakenes selskapsportefølje (egenkapital mv.) såfremt «*den økonomiske risikoen knyttet til eierandelene er begrenset til verdien av den enkelte investering*».

Ifølge § 13-9 tredje ledd kan departementet i særlige tilfeller gjøre unntak fra bestemmelsene i § 13-2 og sette vilkår for unntaket.

En tallfestet grensdragning mellom investering i forsikringsfremmed virksomhet og drift av forsikringsfremmed virksomhet ble opprinnelig innført i forsikringsloven av 1988. I forarbeidene til bestemmelsen (Ot.prp. nr. 42 (1986–87)) begrunnet Finansdepartementet forslaget til en slik eierbegrensningsregel bl.a. med «*at vesentlige interesser i andre selskaper kan medføre fare for at forsikringsselskapet blir involvert i støtte- eller redningsaksjoner, slik at tapsrisikoen i realiteten blir større enn innskuddet*» og i et ønske om å «*hindre konsentrasjon av eierinteresser og innflytelse*».

3.1.2 EØS-rett

EØS-reglene om adgang til å starte og utøve forsikrings- og gjenforsikringsvirksomhet, herunder om kapitalkrav for forsikringsforetak, følger av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2009/138/EF (Det konsoliderte forsikringsdirektivet – Solvens II).

Ifølge direktivets artikkel 18 nr. 1 a skal nasjonale myndigheter kreve at foretak som søker om konsesjon som forsikringsforetak, begrenser sin virksomhet til forsikringsvirksomhet og virksomhet som springer direkte ut fra forsikringsvirksomhet.

Bestemmelser om kapitalforvaltning er inntatt i direktivets artikkel 132–135. Artikkel 132 nr. 1 angir et generelt krav om forsvarlig kapitalforvaltning. Direktivet benytter en rettslig standard om forsvarlighet omtalt som «*the prudent person principle*».

Denne mer generelle forsvarlighetsstandard presiseres i artikkel 132 nr. 2, og kan oppsummeres som følger:

- Investeringer skal kun foretas i eiendeler og instrumenter hvor underliggende risikoer kan identifiseres, måles, overvåkes, styres og rapporteres.
- Alle eiendeler skal plasseres slik at hensynet til sikkerhet, kvalitet, likviditet og avkastning sikres for porteføljen i sin helhet.
- Eiendelene skal være lokalisert slik at de til enhver tid er tilgjengelige.
- Eiendelene skal plasseres slik at forsikringsforpliktelsene og hensynet til forsikringstakerne ivaretas på best mulig måte.
- I tilfeller av interessekonflikter skal plasseringer foretas i forsikringstakerens beste interesse.

Det fremgår videre av artikkel 133 at «*Member States shall not require insurance and reinsurance undertakings to invest in particular categories of assets*», og av fortalen punkt 72 at «*Member States should not require insurance or reinsurance undertakings to invest their assets in particular categories of assets, as such a requirement could be incompatible with the liberalisation of capital movements provided for in Article 56 of the Treaty*».

3.2 Finanstilsynets utkast

Finanstilsynet foreslår i sitt høringsnotat av 1. juni 2017 at finansforetaksloven § 13-9 endres slik at det for forsikringsforetak ikke lenger gjelder noen tallfestet grense for hvilke investeringer av kundemidler som ikke omfattes av forbudet mot drift av forsikringsfremmed virksomhet.

I sin vurdering i høringsnotatet 1. juni 2017 skriver Finanstilsynet bl.a. at:

«Finanstilsynet har lagt til grunn at Solvens II-direktivets krav til fullharmonisering medfører at den kvantitative begrensningen i adgang til å ha eierandel i selskaper som driver forsikringsfremmed virksomhet bør oppheves. Kvantitative begrensningsregler i Solvens I-direktivet er i Solvens II-direktivet erstattet med et krav om at kapitalforvaltningen skal være forsvarlig og med nærmere angivelse av hva dette innebærer. Kapitalkravene skal i prinsippet reflektere risikoen knyttet til investeringene og foretakene er pålagt å foreta en egenvurdering av risiko og samlet kapitalbehov. Eierrisikoen som gjeldende eierbegrensningsregel har til formål å begrense, skal i prinsippet reflekteres

i kapitalkravene og av bestemmelsene om egenvurdering av risiko og samlet kapitalbehov.»

Finanstilsynet skriver videre følgende om hvordan foretakene forventes å håndtere den foreslåtte endringen:

«Oppheving av eierbegrensningskravet innebærer at foretakene må utvise særlig aktsomhet når det gjelder investeringer i forsikringsfremmed virksomhet. Det følger av finansforetaksloven § 13-10 at foretaket skal vektlegge forsvarlig likviditet, sikkerhet, risikospredning og inntjening, og tilpasse kapitalforvaltningen til endringer i foretakets risikoeksponering. Loven innebærer således fortsatt klare grenser for forsikringsforetakenes investeringsadgang. Finanstilsynet forventer at foretakene belyser dette i sin fulle bredde i sine risikovurderinger før investeringsbeslutningen tas, herunder vurderer menneskelige og tekniske ressurser som kreves for å etablere en god og effektiv risikoovervåkning. Finanstilsynet forventer at forsikringsforetakene i sin egenvurdering av risiko og samlet kapitalbehov (ORSA) særskilt vurderer risikoen og kapitalbehovet knyttet til slike investeringer.»

Etter Finanstilsynets vurdering vil finansforetakslovens regler om at Finanstilsynet kan gi pålegg om retting og fastsette særskilt kapitalkrav, være aktuelle for å begrense risikoen ved investeringer i forsikringsfremmed virksomhet dersom gjeldende 15 prosent-regel oppheves for forsikringsforetak. Finanstilsynet foreslår derfor ikke alternativ regulering, ut over det gjeldende generelle forbudet mot at forsikringsforetak driver forsikringsfremmed virksomhet, for å ivareta de hensynene som ligger bak gjeldende regel.

For pensjonsforetak foreslår Finanstilsynet å videreføre den kvantitative begrensningen i adgangen til å ha eierandel i forsikringsfremmed virksomhet, fordi pensjonsforetakene foreløpig ikke er underlagt risikosensitive kapitalkrav eller lovens eksplisitte krav til egenvurdering av risiko og kapitalbehov.

3.3 Høringsinstansenes syn

Den norske Aktuarforening (Aktuarforeningen), Distriktsenergi, Energi Norge, Finans Norge, Finansforbundet, Kraftfylka, KS Bedrift Energi, Nordic Trustee og Norske finansanalytikerforening støtter forslaget om å fjerne den kvantita-

tive grensen for livsforsikringsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet.

Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO) støtter forslaget under henvisning til Finanstilsynets vurdering av at krav om fullharmonisering med EUs solvensregelverk innebærer at kvantifiseringen av virksomhetsbegrensningen bør oppheves. *Finans Norge* og *Finansforbundet* hevder også at gjeldende regel i finansforetaksloven § 13-9 er i strid med EUs Solvens II-regelverk.

Distriktsenergi mener en øvre grense på investeringer i forsikringsfremmed virksomhet på 49,9 pst. kan være hensiktsmessig. *Finans Norge* støtter forslaget i høringsnotatet om ikke å innføre ny alternativ regulering for å ivareta de hensyn som ligger bak gjeldende bestemmelse.

Forbrukerrådet støtter i hovedsak forslaget i høringsnotatet og er enig med Finanstilsynet i at dersom kvantifiseringen av virksomhetsbegrensningen oppheves, må foretakene utvise særlig akt-somhet når det gjelder investeringer av kundemidler i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet. Forbrukerrådet viser til finansforetaksloven § 13-10, som sier at foretakene skal vektlegge forsvarlig likviditet, sikkerhet, risikospredning og inntjening, og tilpasse kapitalforvaltningen til endringer i foretakets risikoeksponering. Forbrukerrådet legger til grunn at ev. økte kostnader for Finanstilsynet til tilsyn og kontroll fordeles forholdsmessig på de aktuelle foretakene under tilsyn, jf. finanstilsynsloven § 9.

Energi Norge peker på at det er behov for store investeringer i infrastrukturforetak, bl.a. innen fornybar energi, og viser til omtalen i Finansmarkedsmeldingen 2016–2017 og stortingsbehandlingen av denne. Også *KS Bedrift Energi* viser til et udekket investeringsbehov i infrastruktur.

Finans Norge mener den gjeldende begrensningen er en hovedårsak til at forsikringsforetak i liten grad investerer i infrastruktur i dag.

Finansforbundet mener langsiktige investeringer i infrastruktur som gir forutsigbare kontantstrømmer, kan gi bedre samsvar mellom løpetiden på livsforsikringsforetakenes eiendeler på den ene siden og forpliktelser på den andre. Det kan redusere renterisikoen. *Forbrukerrådet* gir uttrykk for et lignende syn, men legger til at investeringer av denne typen i utlandet stiller krav til å vurdere fremtidig politisk og økonomisk risiko.

NHO stiller spørsmål ved om det kan oppstå usikkerhet rundt verdsettelse av enkelte typer infrastrukturinvesteringer. *NHO* peker på at dette i tilfelle kan ha konsekvenser for beregning og bruk av avkastning på kundenes midler. *NHO* ber departementet vurdere om det i gjeldende regel-

verk er tatt hensyn til slike problemstillinger eller om det er behov for særskilte krav til interne prosesser, uavhengige verdivurderinger e.l.

Aktuarforeningen viser til at også pensjonsforetak skal ha oversikt, helhetlig styring og kontroll over den risikoen som oppstår ved foretakenes kapitalforvaltning, uavhengig av kapitalkravene som stilles til foretaket. Foreningen setter spørsmålsteget ved om en eventuell videreføring av gjeldende begrensninger i investeringsadgangen for pensjonsforetak er tilstrekkelig godt begrunnet. Aktuarforeningen trekker fram muligheter for å hente ut merverdier i eiendomsinvesteringer, f.eks. ved omregulering eller utbygging av eksisterende eiendommer.

Energi Norge og *Kraftfylka* mener en fortsatt begrensning for pensjonsforetak vil innebære en konkurransevridning i favør av utenlandsk pensjonskapital. *Energi Norge* oppfordrer Finansdepartementet til å finne løsninger i arbeidet med nye kapitalkrav for pensjonsforetak som innebærer at begrensningen kan oppheves også for pensjonsforetak. *KS Bedrift Energi* mener også at gjeldende begrensning bør oppheves for pensjonsforetak.

3.4 Departementets vurdering

Livsforsikringsforetak og pensjonsforetak kan bare drive livsforsikrings- og pensjonsvirksomhet og virksomhet som henger naturlig sammen med slik virksomhet. Som del av denne virksomheten forvalter disse foretakene store verdier på vegne av kundene sine. Det alt vesentlige av dette er midler som skal finansiere fremtidige pensjoner, og som dermed skal utbetales først om mange år. I mellomtiden må midlene forvaltes på en betryggende og hensiktsmessig måte

Forbudet mot at livsforsikringsforetak og pensjonsforetak driver annen virksomhet enn livsforsikrings- og pensjonsvirksomhet, er i seg selv ikke gjenstand for vurdering her. Forbudet følger av finansforetaksloven § 13-1 uavhengig av lovfor-slaget i denne proposisjonen. Plikten til å ha en slik begrensning på virksomheten følger også av Solvens II-direktivet. Spørsmålet er hvordan en skal håndtere skillet mellom å drive forsikringsfremmed virksomhet og å investere i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet.

I gjeldende norsk rett er skillet tydeliggjort gjennom en kvantitativ grense for størrelsen på investeringer i forsikringsfremmed virksomhet. I Finanstilsynets høringsutkast er det foreslått å oppheve denne kvantifiseringen slik at grensedragningen blir skjønnsmessig. Foretakene må

dermed selv vurdere om de holder seg innenfor virksomhetsbegrensningen dersom de investerer kundemidler i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet. Videre må Finanstilsynet gjennom sin tilsynsvirksomhet i praksis håndheve grensedragningen, ev. også gjennom enkeltvedtak eller retningslinjer for tilsynsvirksomheten på dette området. Etter departementets vurdering vil en slik løsning være tilstrekkelig til å håndheve virksomhetsbegrensningen og dermed oppfylle forpliktelsene etter Solvens II på dette punktet.

Både forsikringsnæringen og foretak i infrastrukturbransjen har gitt uttrykk for at investeringer i infrastrukturforetak i utgangspunktet kan være godt egnet for plassering av en andel av kundemidlene. Imidlertid har disse hevdet at det for forsikringsforetak er vanskelig å oppnå et hensiktsmessig eierskap i infrastruktur gjennom eierposter på kun inntil 15 pst. fordi infrastrukturmarkeder er preget av foretak med konsentrert eierskap. En kan derfor ikke se bort fra at gjeldende regel i finansforetaksloven § 13-9 kan begrense pensjonsinnretningenes eierskap i infrastruktur. Riktignok er det adgang til å søke unntak fra regelen, men søknadsadgangen er lite brukt. Hensynet til mer fleksibilitet i pensjonsinnretningenes kapitalforvaltning kan tale for at forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet gjøres utlukkende kvalitativt.

Hensynet til å legge til rette for infrastrukturinvesteringer og fleksibilitet i kapitalforvaltningen må likevel balanseres mot hensynet til å sikre at foretakene kan oppfylle sine forpliktelser overfor kundene. Etter departementets vurdering har innføringen av mer risikosensitive kapitalkrav for forsikringsforetakene, i tråd med Solvens II-regelverket i EU, redusert behovet for en kvantifisering av virksomhetsbegrensningen av slike sikkerhetshensyn.

Hensynet til å unngå konsentrasjon av makt og innflytelse, som bl.a. ble anført i Ot.prp. nr. 42 (1986–87), jf. avsnitt 3.1.1, kan fortsatt gjøre seg gjeldende. Departementet mener imidlertid at også dette hensynet i tilstrekkelig grad kan ivaretas gjennom den nevnte håndhevingen av det generelle forbudet mot forsikringsfremmed virksomhet.

Det har videre vært ansett å være behov for en praktisk operasjonalisering av når investeringer av kundemidler (forvaltning av aktiva) er i strid med forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet, av hensyn til klarhet i regelverket og mulighet for å håndheve det godt over tid, jf. departementets vurdering i avsnitt 6.2.6 i Prop.

125 L (2013–2014). Der skriver departementet følgende:

«Det kan være vanskelig å trekke grensen mellom forvaltning av aktiva og drift av forsikringsfremmed virksomhet. I fraværet av en bestemmelse som lovforslaget § 13-9 annet ledd vil man formodentlig måtte trekke opp denne grensen mer konkret fra sak til sak. Dette vil ikke nødvendigvis være enklere for konsjensmyndigheten eller gi større forutberegnelighet for selskapene.»

Departementet har på denne bakgrunn vurdert om et alternativ til forslaget i høringsutkastet kan være å heve gjeldende tallfestede grense i stedet for å oppheve den. Slik bestemmelsen er formulert, ville imidlertid enhver investering opp til den nye og høyere grensen da automatisk anses å ikke være i strid med forbudet mot drift av forsikringsfremmed virksomhet. Departementet mener at dette ikke uten videre kan legges til grunn.

Med vekt på at soliditetsregelverket for forsikringsforetak har blitt styrket gjennom innføringen av Solvens II, foreslår departementet i tråd med høringsforslaget å oppheve den tallfestede grensen for hvilke investeringer som ikke omfattes av forbudet mot drift av forsikringsfremmed virksomhet for forsikringsforetak.

Departementet har vurdert om det er behov for alternativ regulering for å ivareta de øvrige hensyn som ligger bak bestemmelsen i § 13-9 annet ledd, ut over det generelle forbudet mot drift av forsikringsfremmed virksomhet i § 13-1 og håndhevingen av dette. Departementet viser til at krav til forsvarlig kapitalforvaltning gjelder alle investeringer fra forsikringsforetak, og innebærer krav til vurderingene forsikringsforetak gjør før investeringen gjennomføres. Hvis bestemmelsen oppheves, legger departementet til grunn at Finanstilsynet i sin tilsynsvirksomhet overfor forsikringsforetakene vil vektlegge risikoen ved høyere eierandeler i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet. Som Finanstilsynet viser til i sitt høringsnotat, kan Finanstilsynet bl.a. pålegge forsikringsforetaket å ha høyere ansvarlig kapital (kapitalkravstillegg) dersom det anser at risikoen ikke i tilstrekkelig grad er dekket i kapitalkravet. Departementet er videre enig med Finanstilsynet i at finanstilsynslovens regler om pålegg om retting bør kunne anvendes dersom tilsynet kommer til at forsikringsforetakets eierandel er uforsvarlig. På denne bakgrunn foreslår departementet ikke ytterligere regulering som følge av de foreslåtte endringene.

Solvens II-regelverket er fra 1. januar 2016 gjort gjeldende for forsikringsforetakene. For pensjonsforetak har Finansdepartementet nylig fastsatt nye og mer risikosensitive soliditetskrav basert på en forenklet versjon av Solvens II-regelverket, som skal gjelde fra 1. januar 2019. Med de nye reglene vil bl.a. de kvantitative investeringsbegrensningene for pensjonsforetak erstattes av kvalitative forsvarlighetskrav og kapitalkrav som avhenger av risikoen i investeringene. Det innebærer etter departementets vurdering at det ikke lenger er grunnlag for høringsutkastets forslag om å ha ulike regler for forsikringsforetak og pensjonsforetak når det gjelder regelverket for investeringer i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet.

Departementet foreslår på denne bakgrunn at finansforetaksloven § 13-9 annet ledd oppheves slik at det ikke lenger er noen tallfestet grense for hvilke investeringer som ikke omfattes av forbudet mot drift av forsikringsfremmed virksomhet.

NHO har i høringsrunden tatt opp et spørsmål om verdsetting av illikvide investeringer og hvordan dette vil påvirke oppfyllelse av avkastningsgarantier og tildeling av avkastningsoverskudd. Departementet viser til at spørsmål om korrekt verdsetting er en generell problemstilling ved investeringer i unoterte eller illikvide eiendeler. Selv om en endring i tråd med lovforslaget vil kunne utvide adgangen til å investere kundemidler i forsikringsfremmed virksomhet, er det ikke gitt at en større andel av kundemidlene dermed blir plassert i unoterte eller illikvide eiendeler. Det kan like gjerne være at ev. økt investering i forsikringsfremmed virksomhet fortrenger andre unoterte eller illikvide investeringer.

Departementet viser videre til at problemstillingen som NHO reiser er søkt ivarettatt gjennom andre regler enn de som behandles i proposisjonen her. Det er bl.a. regler om verdsettelsesmetoder for unoterte eller illikvide eiendeler som ikke har en lett observerbar markedspris, i de internasjonale regnskapsstandardene (IFRS).

Videre viser departementet til at kravene som stilles til pensjonsinnretningene om forsvarlig kapitalforvaltning, også innebærer at pensjonsinnretningene må sørge for at de er i stand til å gjøre forsvarlige verddivurderinger av de eiendelene de investerer kundemidler i. Departementet legger til grunn at Finanstilsynet følger opp dette i sitt tilsyn med pensjonsinnretningene, og foreslår ikke supplerende regulering på dette punktet.

4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet antar at endringen ikke vil ha direkte økonomiske eller administrative konsekvenser for pensjonsinnretningene. Forslaget vil etter omstendighetene kunne øke pensjonsinnretningenes muligheter til å investere kundemidler i forsikringsfremmed virksomhet. Dette kan igjen føre til økt tilbud av investeringskapital fra pensjonsinnretninger til foretak i næringer der gjeldende begrensning har vært en effektiv skranke for slike investeringer. Departementet har ikke grunnlag for å gi noe anslag på størrelsesordenen av ev. økonomiske effekter for kunder, pensjonsinnretninger og mottakende foretak. Departementet legger likevel til grunn at det moderniserte soliditetsregelverket og øvrig virksomhetsregelverk for både forsikringsforetak og pensjonsforetak, gjør at forventet risikojustert avkastning for kundene ikke blir redusert. Forslaget vil kunne medføre noe behov for økt tilsynsmessig oppmerksomhet om forsikringsforetakenes kapitalforvaltning, herunder oppfølging av forsikrings- og pensjonsforetakenes risiko ved ev. høyere eierandeler i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet, og av at de aktuelle eiendelene kan verdsettes på forsvarlig vis.

5 Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 13-9

Opphevingen av *annet ledd* innebærer at det ikke lenger gjelder noen tallfestet grense for når investering av kundemidler i foretak som driver forsikringsfremmed virksomhet, anses å være i strid med forbudet mot å drive forsikringsfremmed virksomhet etter § 13-1 annet ledd, og følgelig at denne grensedragningen må gjøres skjønnsmessig.

Nytt andre ledd viderefører gjeldende adgang for departementet til å gi utfyllende regler til bestemmelsene i første ledd i forskrift, samt gjøre unntak ved enkeltvedtak i særlige tilfeller. Det kan settes vilkår for slike unntak.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i finansforetaksloven (forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i finansforetaksloven (forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i finansforetaksloven (forsikrings- og pensjonsforetaks investeringer i forsikringsfremmed virksomhet)

I

I lov 10. april 2015 nr. 17 om finansforetak og finanskonsern gjøres følgende endringer:

§ 13-9 andre ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt andre ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.